

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (реєстр. № 4430 від 26.11.2020), внесений Президентом України Зеленським В. О. (далі – законопроект № 4430).

2. Завдання законопроекту

Метою законопроекту № 4430 є впровадження додаткових заходів підтримки громадян та малого бізнесу у період дії посиленних обмежувальних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Цей законопроект за змістом є системно пов'язаним із проектом Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (реєстр. № 4429 від 26.11.2020), внесеним Президентом України Зеленським В. О. (далі – законопроект № 4429).

Законопроектом, що розглядається, зокрема, пропонується внести зміни до:

1) Податкового кодексу України (далі – Кодекс), а саме:

відстрочити до 29.12.2021 погашення податкового боргу платників податків – фізичних осіб, у тому числі самозайнятих осіб, який у загальній сумі не перевищує 6800 грн, що обліковувався за такими платниками податків станом на 1 грудня 2020 року;

списати штрафні санкції та пеню, нараховані на податковий борг, що виник станом на 01.11.2020, за умови повної сплати такого податкового боргу та поточних податкових зобов'язань протягом 6 місяців з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (далі – Закон);

списати податковий борг (у тому числі штрафні санкції і пеню) платників податків, що не перевищує 3060 грн, що обліковувався станом на 01.11.2020 та залишився несплаченим/непогашеним на дату такого списання;

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000099F72E008EA48300](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [30.04.2020 12:26:18](#) по [30.04.2022 12:26:18](#)

Міністерство фінансів України

11210-03-3/37326 від 04.12.2020

звільнити платників єдиного податку першої групи від сплати цього податку за грудень 2020 року – травень 2021 року;

в частині податку на прибуток підприємств:

надати можливість платнику податку коригувати (зменшувати) фінансовий результат до оподаткування на суму одноразової компенсації витрат, понесених за сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за найманих осіб, а також на суму штрафних санкцій, пені та списаного податкового боргу, включених до складу доходів звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

в частині податку на доходи фізичних осіб:

звільнити від оподаткування податком на доходи фізичних осіб дохід у вигляді одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, які можуть втратити доходи у разі повної заборони сфери їх діяльності внаслідок посилення обмежувальних заходів, що виплачується (надається) платнику податку, в тому числі виплачений його роботодавцем за рахунок коштів державного бюджету;

звільнити від оподаткування податком на доходи фізичних осіб дохід у вигляді суми недоїмки з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також суми пені та штрафів, нараховані на ці суми недоїмки, списані платнику єдиного внеску відповідно до пункту 9¹⁵ розділу VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», та суми списаного податкового боргу;

в частині єдиного податку:

не включати до складу доходу платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця та платника єдиного податку – юридичної особи суми коштів, які надійшли як одноразова матеріальна допомога застрахованим особам, які можуть втратити доходи у разі повної заборони сфери їх діяльності внаслідок посилення обмежувальних заходів, що виплачується такому платнику за рахунок коштів державного бюджету;

в частині військового збору:

звільнити від оподаткування військовим збором суми одноразової матеріальної допомоги, що виплачується за рахунок коштів державного бюджету, суми податкового боргу та суми недоїмки з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – ЄСВ), а також суми пені та штрафів, нараховані на ці суми недоїмки, списані контролюючим органом;

2) Закону України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»:

звільнити від нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування і належать до першої

групи платників єдиного податку, в частині сум, що підлягають нарахуванню, обчисленню та сплаті такими особами за періоди з 1 по 31 грудня 2020 року, з 1 по 31 січня, з 1 по 28 лютого, з 1 по 31 березня, з 1 по 30 квітня та з 1 по 31 травня 2021 року за себе;

продовжити до 1 березня 2021 року термін списання заборгованості з ЄСВ за заявою платника фізичним особам – підприємцям (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та особам, які провадять незалежну професійну діяльність, яка виникла за період з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року, а також штрафів та пені, нарахованих на ці суми недоїмки включно до дати подання заяви про списання недоїмки, у разі якщо такими платниками не отримано дохід (прибуток) від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб.

Крім того, у зв'язку із вказаними змінами пропонується прийняти відповідні зміни до законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про виконавче провадження».

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація законопроекту № 4430 потребує фінансування на доопрацювання програмного забезпечення ІТС ДПС в частині реалізації положень, визначених законопроектом № 4430, зокрема формування Реєстру набувачів одноразової компенсації суб'єктам господарювання, для розрахунку розміру суми компенсацій таким суб'єктам та передачі даних органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів. Водночас реалізація законопроекту № 4430 вплине на дохідну частину бюджету.

Також можуть мати місце недонадходження податків і зборів до бюджетів у зв'язку із списанням або розстроченням податкового боргу та штрафних санкцій і пені.

При цьому реалізація норм законопроекту №4430 дозволить підтримати платників податків, які зазнають втрат внаслідок встановлення обмежувальних протиепідемічних заходів.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

У пояснювальній записці до законопроекту № 4430 зазначено посилання на інформацію Державної податкової служби України, а саме, що передбачені законопроектом положення щодо відстрочення та списання податкового боргу поширюються на наведену нижче кількість платників податків та обсяги податкового боргу:

положення щодо списання податкового боргу платникам податків у разі, якщо сукупний розмір боргу платника за усіма податками і зборами не перевищує 3060 грн та його не погашено станом на 01.11.2020, стосується 4 млн боржників на суму податкового боргу 1,3 млрд гривень;

орієнтовна сума погашення боргу внаслідок застосування положення щодо списання пені та штрафних санкцій у разі самостійної сплати платниками податків податкового боргу за основним платежем протягом 6 місяців з дня набрання чинності Законом становить 12 млрд гривень;

відповідно до положення про відстрочення погашення податкового боргу платників податків – фізичних осіб, що у загальній сумі для платника не перевищує 6800 грн, може бути відстрочено сплату 310 млн грн близько 80 тисячам фізичних осіб – підприємців та громадян.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо покриття можливих втрат бюджету відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Згідно з вимогами пункту 1 статті 27 Бюджетного кодексу України, до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Проте такі матеріали до законопроекту № 4430 не надані.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Погоджуючись з доцільністю підтримки платників податків, які зазнають втрат внаслідок встановлення обмежувальних протиепідемічних заходів, на що спрямований внесений Президентом України Зеленським В. О. законопроект № 4430, водночас висловлюємо такі застереження.

1. *Щодо доповнення новим пунктом 1² підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу, яким передбачається відстрочення до 29.12.2021 погашення сум податкового боргу (у тому числі штрафних санкцій, пені та процентів за користування розстроченням/відстроченням) платників податків – фізичних осіб, у тому числі самозайнятих осіб, що у загальній сумі не перевищує 6800 гривень станом на 01.12.2020.*

З метою усунення можливості різнотлумачення у абзаці першому цього пункту після слів «6800 гривень» доповнити словами «станом на 1 грудня 2020 року».

Потребують уточнення положення зазначеного пункту щодо порядку подання і розгляду податковими органами заяв на розстрочення/відстрочення такого боргу, підстав для відмови у наданні такого розстрочення/відстрочення, а також процедури коригування до нульових показників застосованих (нарахованих) штрафних санкцій та пені, оскільки такої процедури Кодексом не визначено.

2. *Щодо доповнення новим пунктом 2³ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу, яким передбачається, що у разі погашення повної*

суми податкового боргу протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом штрафні санкції, пеня та проценти підлягають списанню у порядку, визначеному для списання безнадійного податкового боргу, а штрафні санкції і пеня, що нараховані у зв'язку із сплатою такого податкового боргу, підлягають коригуванню до нульових показників, слід зазначити таке.

2.1. Загальний порядок списання безнадійного податкового боргу визначений статтею 101 Кодексу. Проте, враховуючи, що запропоновані норми мають тимчасову дію, вважаємо за необхідне передбачити в зазначеному пункті законопроекту № 4430 особливості такого списання: порядок прийняття податковими органами рішення про таке списання, а також підстави для відмови у списанні, або ж визначити в законопроекті, що такий порядок затверджується Кабінетом Міністрів України. Також потребує уточнення процедура проведення коригування нарахованих штрафних санкцій, пені та процентів до нульових показників, оскільки такої процедури Кодексом не визначено.

2.2. Абзацом другим нового пункту 54 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу пропонується надати можливість платнику податку на прибуток підприємств зменшувати фінансовий результат до оподаткування на суму списаних згідно з пунктами 2³ та 2⁴ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу штрафних санкцій, пені та податкового боргу, що будуть включені до складу доходів звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Водночас на даний час підпунктом 140.5.11 пункту 140.5 статті 140 Кодексу передбачено коригування (збільшення) фінансового результату до оподаткування, зокрема, на суму штрафів, пені, нарахованих контролюючими органами та іншими органами державної влади за порушення вимог законодавства.

Тож запропонованими пропозиціями, передбаченими у абзаці другому нового пункту 54 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, буде знівлено положення щодо встановленої Кодексом заборони віднесення до витрат платника податку - порушника податкового законодавства сум штрафів та пені, нарахованих контролюючими органами.

Зазначена норма була впроваджена в Кодексі з метою недопущення зменшення об'єкта оподаткування податку на прибуток підприємств на суму штрафів, пені, що нараховані контролюючими органами, у тому числі за результатами контрольно-перевірочної роботи.

Отже, редакція нового пункту 2³ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу потребує доповнення в частині *неможливості застосування положень пункту 2³ платниками податку на прибуток підприємств, щодо яких контролюючими органами за результатами документальних планових/позапланових перевірок було донараховано штрафи, пеня.*

3. *Щодо доповнення новим пунктом 2⁴ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу, яким передбачається одноразове списання податкового боргу платникам податків у разі, якщо сукупний розмір боргу платника за усіма податками і зборами не перевищує 3060 грн, та якщо його не погашено станом на 01.11.2020.*

Зазначеним пунктом також передбачено можливість відновлення списаних сум у разі виявлення обставин, що свідчать про відсутність підстав для такого списання. Проте слід зазначити, що проектом не визначено перелік таких обставин та порядок дій податкових органів для відновлення списаних сум. Тому вважаємо за доцільне виключити положення щодо відновлення вже списаних сум податкового боргу із законопроекту.

Також пункти 2³ та 2⁴ потребують редакційного уточнення, а саме:

- в абзаці першому пункту 2³ слова «такого податкового боргу» замінити словами «податкового боргу (без штрафних санкцій, пені, крім несплачених процентів за користування розстроченням/відстроченням)»;

- в абзаці першому пункту 2³ та абзацах п'ятому та шостому пункту 2⁴ слова «Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки» замінити словами «Законом України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки».

Крім того слід зазначити, що на даний час Верховною Радою України не прийнято законопроект № 4429, на який редакція законопроекту № 4430 містить посилання.

Таким чином, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (реєстр. № 4430 від 26.11.2020) підтримується за умови прийняття законопроекту «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (реєстр. № 4429 від 26.11.2020) та врахування вищенаведених застережень та зауважень.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ